

Til: Finansdepartementet.

Fra: PWYP Norge

Dato: 1. oktober 2020

Høringsinnspill til Finansdepartementet om utkast til forskrifter til lov om register over reelle rettighetshavere. Høringsinnspill fra PWYP Norge.

Publish What You Pay Norge (PWYP Norge) takker for muligheten til å gi innspill til forskrift om register over reelle rettighetshavere.

Internasjonal innretning

Gjennom EITI har PWYP Norge bidratt til at EITI-standardene i 2016 inkluderte at alle implementerende land har et krav om å offentliggjøre selskapers reelle eiere. Det betyr at i alt 54 land i verden – herunder Norge- må gi opplysninger om juridiske personers og arrangementers reelle rettighetshavere innen 2020¹. Anbefalingen er at informasjonen om reelt eierskap gjøres tilgjengelig gjennom offentlige registre.

Det norske registeret over reelle rettighetshavere vil gjelde alle sektorer og går utover EITI-krav som gjelder ekstraksjonsindustrien. Imidlertid er det et krav i EITI som bør trekkes frem som nødvendig tillegg til det nasjonale norske registeret: *alle politisk eksponerte personer som holder eierskapsrettigheter identifiseres.*

PWYP Norge støtter følgende i den foreslåtte forskriften:

- Mellomliggende selskaper må omtales for å dokumentere eierskapet
- Registeret skal omfatte trustar
- Registeret har ikke krav om innlogging / betaling
- Mulighet for kryss-søk
- Historiske data gjøres tilgjengelig i ti år
- Varslingsplikt når det oppdages feil data i registeret

PWYP Norge mener at følgende bør vurderes eller krever forbedring:

- Det at verdipapirfond skal unntas loven
- Unntak for plikt til å innhente opplysninger
- Manglende varslingsmulighet for almenheten
- Det at 25% er en spesifikk grense
- Det at registrering av kontrollerende eiere er for svakt
- Uthenting av opplysninger fra registeret
- Unntak for verdipapirfond

---

¹ <https://eiti.org/document/beneficial-ownership-fact-sheet>

Departementet bør vurdere om unntaket for verdipapirfond kan misbrukes av utenlandske fond som eier norske selskap med hensikt til å skjule reelle rettighetshavere. Oppkjøpsfond benytter ofte komplisert struktur og skatteparadiser for å skjule reelle rettighetshavere. Dersom verdipapirfond er begrenset til fond som eier børsnoterte verdipapirer, så er PWYP Norge enig med departementet at disse kan unntas, gitt at strukturen ikke kan misbrukes.

- Unntak for plikt til å innhente opplysninger

PWYP Norge støtter forslaget til Tax Justice Network Norge om at:

«i de tilfellene hvor selskaper ikke klarer å identifisere reelle rettighetshavere, må eventuelle indirekte eiere og eierkjeden registreres som en del av dokumentasjonsplikten.»

Det kan fungere som røde flagg for myndigheter, sivilsamfunnsorganisasjoner, journalister mm. Det må være enkelt å finne eierkjeder uten reell rettighetshaver på toppen.

- Manglende varslingsmulighet for allmennheten

Allmennheten er en viktig kilde for informasjon om reelle rettighetshavere. Det har blitt bekreftet gjennom informasjonslekkasjer de siste årene, som f. eks. «Panama Paper» eller «LuxLeaks» og rapporter utarbeid av både gravejournalister og sivilsamfunnsorganisasjoner². PWYP Norge mener at varslingsmulighet for allmennheten må være en integrert del av varslingsystemet.

Verden er fylt med informasjon som enten er utilgjengelig, uforståelig, ikke mulig å sammenligne eller rett og slett ikke er pålitelig. Derfor bør Finansdepartement benytte denne muligheten til å offentliggjøre pålitelig informasjon om reelle rettighetshavere ved å lage register som sivilsamfunnet, offentlige etater og journalister mv. har tillit til.

- At 25% er en spesifikk grense

Ved en så høy eierskapsgrense som 25% vil det være lett å tilpasse seg. Grensen bør i så fall være 25% eierskap, men det bør tilføyes at de fire største eierne alltid skal oppgis og eiere med lik eierandel som fjerde største eier skal oppgis, på linje med fjerde eier. Dersom det ideelle eierskapet for *samtlig*e er mindre enn 10%, se kravet om registrering av kontrollerende eier nedenfor.

- At registrering av kontrollerende eiere er for svakt

Kontrollerende eiere kan ha så lav eierandel som 1% til 5%. Det må likevel være et krav at kontrollerende eiere, som gjennom andre midler enn aksjeeie, må registreres i registeret. I registeret må derfor *både* eiere over 25%, de fire største eierne dersom eierskapet er mindre enn 25% og kontrollerende eier registreres. Dersom ikke

---

² <https://www.publishwhatyoupay.no/it-happens-overnight-en-artikkelserie-om-vilkar-gravejournalisitikk-ett-ar-etter-panama-papers>

kontrollerende eier registreres så vil hele registerets formål uthules. Det er svært enkelt å registrere foretak og arrangementer med ned mot 1% eierskap og likevel beholde full kontroll over foretaket. Dette stemmer overens med f.eks. veiledningen i Danmark som oppgir at foretak må ha oversikt over hele eierstrukturen for å vurdere reelle eiere, noe som også innebærer at de må ha oversikt over kontrollerende eiere med så lavt eierskap som 1%.

Teksten foreslås derfor endret

fra «på grunn av avtale med eiere, medlemmer eller den juridiske personen, vedtekter, selskapsavtale eller tilsvarende, kan utøve kontroll som angitt i et av strekpunktene over.»

til «på grunn av eierskapsstruktur, kontraktsstruktur, avtale med eiere, medlemmer eller den juridiske personen, vedtekter, selskapsavtale eller tilsvarende kan utøve kontroll som angitt i ett av strekpunktene over.»

Ved å innta ordene eierskapsstruktur og kontraktsstruktur så omfattes de instrumentene som ikke medtas ved å henvise til «avtale med eiere, medlemmer eller de juridiske personene». Utenfor Norge så oppfattes språkbruk direkte, dvs. at det som ikke er spesifikt nevnt er å anse som unntatt.

- Uthenting av opplysninger fra registeret

Det må være et krav at opplysninger kan hentes ut av registeret uten innlogging og uten betaling, jfr. TJN's krav. Det kan likevel vurderes å skille mellom enkeltsøk i registeret og uthenting av datasett. Før uthenting av data skjer så kan det foreligge en verifikasjonsmekanisme i registeret. Det kan vurderes at navn, yrke, institusjon/foretak, formål med uthenting og epost-adresse registreres, og at kode sendes til epost-adresse for verifikasjon. Kode må da legges inn igjen i løsningen for å få tilgang til masseuthenting av data fra løsningen. Dette gjør at man unngår innlogging med passord samtidig som man ivaretar prinsippet om åpenhet på begge sider. Opplysningene kan da registreres ved hver uthenting slik at det ikke blir en de facto innloggingsmekanisme. Det er helt essensielt at anonymiteten utad til de som henter ut data om foretak sikres, dvs. at foretak ikke kan få opplysninger om hvem som har søkt på dem. Datasikkerhetsmessig kan det løses ved at uthentings-opplysninger oppbevares i et separat register uten kobling til selve eierskapsregisteret.

Med vennlig hilsen,

Mona Thowsen
PWYP Norge